

Novinová zásilka - povolila Česká pošta, s. p., Odštěpný závod Praha č.j. Nov. 5400/95 ze
Placeno převodem
Novinová zásilka
Adresa adresáta:

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

8/2000
ročník 10

Generál Jaroslav Vedral-Sázavský a volýští Češi

Generál Jaroslav Vedral-Sázavský byl jedním ze skvělých a statečných důstojníků československé zahraniční armády ve 2. světové válce. Jeho složitá válečná cesta ho přivedla do řad 1. čs. armádního sboru a do nejtěžších bojů o přechod Karpat. V těchto bojích převzal velení 1. čs. samostatné brigády. Byla to situace úporných bojů při překonávání jednotlivých horských obranných pásem nepřitele. Generál Sázavský si vedl rozvážně a jeho rozhodnutí chránila životy podřízených vojáků a přesto vedla k vytvoření podmínek pro další postup k československým státním hranicím v Dukelském průsmyku.

Generál Sázavský měl kladný přístup k volýšským Čechům. Informoval se o této menšině v zahraničí a plně souhlasil s jejich vlasteneckými city, které je v masovém měřítku vedly do boje za svobodu Československa. I jeho vedla láska k vlasti k odchodu do zahraničí a do boje na frontách 2. světové války.

O kladném vztahu generála Sázavského k volýšským Čechům svědčí i ta skutečnost, že se pro přímou ochranu zvolil právě je. Byli to polní četníci desátník Alois Štěpánek a desátník Josef Koecak, oba rodáci z české obce Nové Teremno 3 km severně od okresního města Lucka. Tito chlapi byli zcela oddáni svému veliteli a byli připraveni jej chránit i za cenu ztráty vlastního života.

Přiblížil se den přechodu čs. státních hranic v Dukelském průsmyku. Byly dobyt první metry území, byla osvobozena první obec Vysní Komárník.

Generál Sázavský se rozhodl osobně pozdravit své jednotky druhého sledu postupující na území vlasti. Společně s důstojníkem štábu Státním kapitánem Němcem a přímou ochranou polních četníků přijel na polsko-československou hranici, kde osobně zdřivil postupy jednotek. Po krátké době všichni usedli do terénního automobilu, aby pokračovali dále směrem k jednotkám, bojujícím o poslední obranné pásmo nepřitele v Dukelském průsmyku, probíhající po čáře kóta Javira, kóta Obšár, kóta Jarucha, a tak přímou ovlivnil další postup čs. vojsk.

Po přejezdu několika desítek metrů po silnici a mírném odbočení na krajnici se ozval

mohutný výbuch. Pod automobilem generála Sázavského vybuchla protitanková mina. Podle účinku automobil pravděpodobně najel na minu pravým kolem. Byla to mina kladená tzv. ve vrstvách.

Na místě byli mrtví šéft. Němec, generál Sázavský a desátník Koecak. Těžce raněný byl desátník Štěpánek, kterému byla roztrfistěna levá noha. Ta byla později amputována. Jen řidič vyvázl s lehkým zraněním. Výbuchem byl automobil odmrštěn stranou a převrácen. Tak zahynul skvělý důstojník československé zahraniční armády spolu se svým věrným volýšským Čechem.

Krajan Alois Štěpánek, žijící se svoji manželkou v penzionu v Litoměřicích na tento okamžik nikdy nezapomene, již proto, že je stoprocentně invalidou. Stále vzpomíná na svého generála, charakterního člověka a skvělého velitele.

Miroslav Novák

Patnáctiletý kapitán

Kdysi dávno jsem četl knížku, která pojednávala o patnáctiletém hrdinovi z druhé světové války v Sovětském svazu pod jménem "Velká vlastenecká válka". Jednalo se o chlapce, který prošel celou válkou, a i když byl mladý, dosáhl značné vysoké hodnosti kapitána (snad jen symbolické).

Náš hrdina, o němž tady bude řeč, byl rovněž tak mladý, když na Volyni v Lucku nastupoval do východního zahraničního československého vojska vedeného velitelem Ludvíkem Svobodou. Jeho hodnosti přišly až později - postupně podle zvlášť a schopností, a tak vysoké, jak jen bylo možno dosáhnout bez důstojnické školy.

Když přicházelo osvobození od fašistické okupace, v rodině Dubců na Ládovice zemřela hospodyně domu a pro mladíčkého chlapce Václava milovaná matka. Nastal pro něj těžký, přetěžký život, když tu po příchodu Rudé armády se začalo proslýchá, že hned za předními oddíly vojsk se k Volyni blíží československé jednotky za účelem posílení svých řad. Přípravy ke vstupu do armády byly veliké a to se týkalo také Václava otce. Nebylo pro otce snadné opustit syna, který před několika měsíci ztratil matku. Nyní ho opouštěl také otec. Nikdo z nastupujících do armády nemohl předem vědět, jak pro každého z nich válka skončí. Otec vybíral nějaké vhodné řešení, kam dát syna na tu dobu, co bude ve válce. Nakonec se řešení našlo a Václav šel

bydlet k sestřenci do mlýna.

Po odchodu otce do armády neměl Václav doma žádná stání, stále jen přemýšlel, jak by se dostal do osvobozovacích jednotek za otcem a mohl být přítom, až v bojích o svobodné Československo budou z něj vyhádné fašistické vetřelce. Vlastenecké citění u něho bylo veliké a v tu dobu se naskytla příležitost plně je projevit. Ukázat tu velkou lásku k zemi, z níž jsme vzešli, kterou nám všem rodiče od mládež vštěpovali.

"Otec už tam je a co já tady sám", říkal Václav. Začal naléhat na sestřenci a ostatní příbuzné, zda by mu nějak nepomohli, aby se mohl dostat za otcem do československého vojska. Věděl také, že otec by s tím nesoúhlasil, aby šel do armády, proto se to muselo připravovat bez jeho vědomí. Až už ve vojsku budu, nikdo mne odtud nemůže poslat domů", uvažoval Václav. Všichni o tom začali vážně jednat. V tu dobu vládla taková válečná specialita, že za nějaký úplatek bylo možno si nechat rok připsat nebo ubrat. To se provádělo na matrice, která se v tu dobu nacházela u duchovních.

Věc se podařila a Václavovi bylo připsáno dva roky. S tím už se dalo něco dělat. Místo patnácti byl najednou sedmáctiletý a když řekl, že se hlásí dobrovolně do armády dříve než mu povídnou, ukládky, byl přijat. Když se to otec dověděl, že začátku trochu zuřil, nebyl pro to, aby ještě další člen rodiny dával v sázku svůj život. Později se však s tímto faktem smířil a byl i trochu rád, že má syna ve stejné jednotce a může o něm tedy všechno vědět.

Vašek se ještě jednou vrátil domů na opusták. Procházel se, kolem Daňkova mlýna, kde před nástupem do armády bydlel. Bylo to jeho rozloučení s dlouhou dobou. Přišel také mezi náš, kluky stejně staré, když jsme se koupali při vantrokách (náhonu vody na mlýn). Už s námi ale nešel do vody, zmužněl, zvládněl, zmoudřel, a toto skákání z mostu do rybníka ho už nelákalo. Byl obléčen do uniformy československého vojska, ušité na míru, a byl řadý. Že je něco víc než my ostatní.

Václav prošel všemi velice náročnými věcvěky. Od prvních, které začaly už na Volyni a později v okolí jihokarajinského města Čecnovcy na řece Prut. Že je třeba důkladně se připravit k bojům, které naše vojsko čekaly, to věděli všichni ti, kteří už prošli mnohými boji, včetně nejnáročnějšího o Sokolovo a boje v hlavním městě Ukrajiny

